

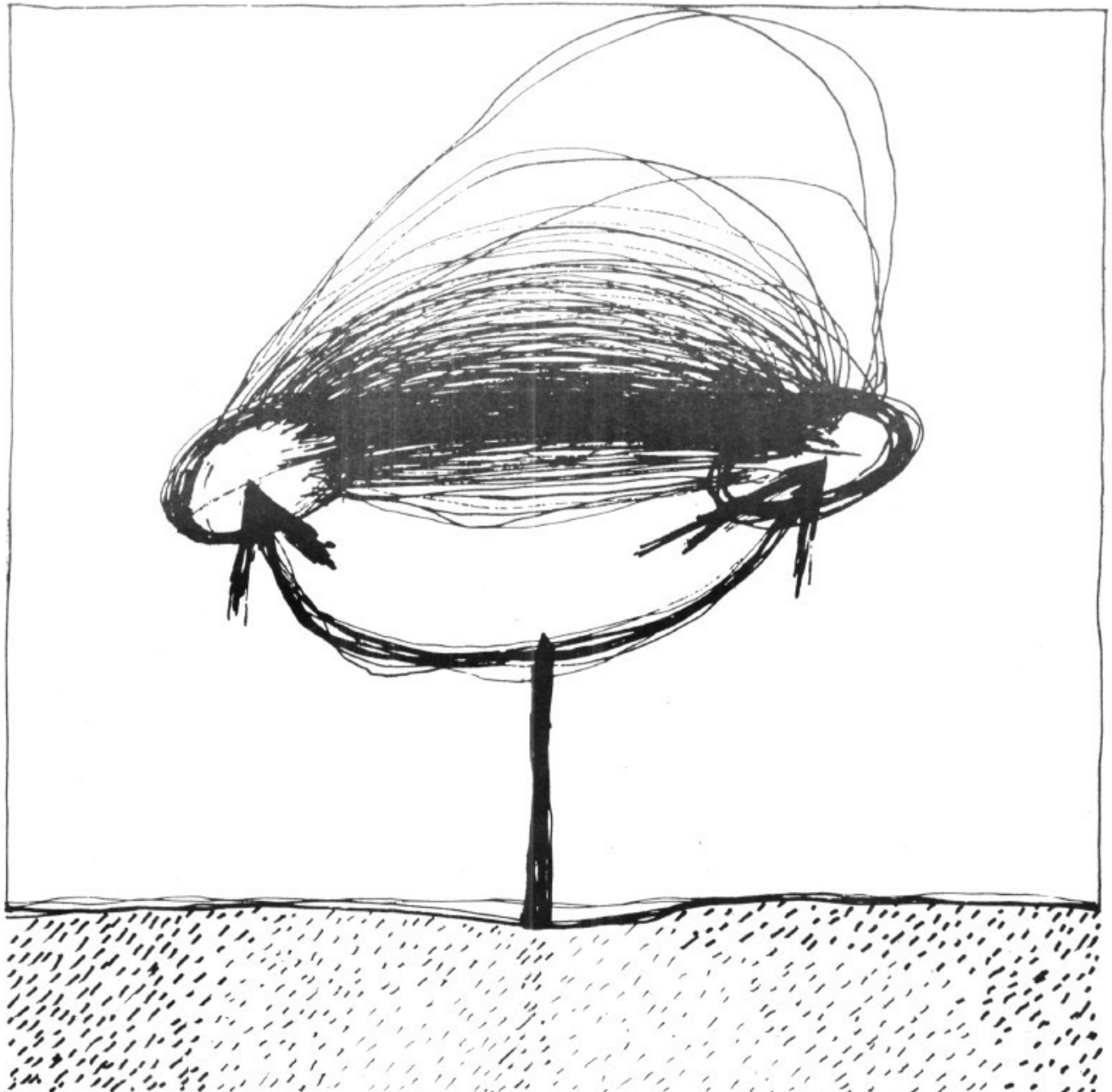
Journal
86-85

F L O R   D E   C A R D

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * GENER DE 1984 * Nº 89

Jillien Nadal 83.

CARRETERA

No fa gaire encara, començaren les obres d'ampliació del tram de carretera Sant Llorenç-Artà, unes obres en les quals s'hi troben ben implicats un grapat de llorencins per una banda i una mena d'equip format del MOP i l'empresa concessionària per l'altra.

Potser és el tribut que tots, d'una manera o de l'altra, hem de pagar a l'inevitable "progrés". I el fet no tindria més transcendència si no fos que tota una sèrie de precedents ens fan alçar les orelles d'atenció tot esperant la garrotada.

No fa falta trescar gaire en el record perquè sorgeixi en el pensament la imatge d'una asfaltada on, per estalviar uns doblers no sabem bé a qui, es condemnà més d'un empedrat deixant-lo per davall l'asfalt amb tot el que això suposa de dany a les cases.

I també la vergonya del xaflà del Camí de ses Planes, que encara resta per arreglar i que ha suposat i suposa una mena de trampa per caçar la persona que caigui en la temptació de la mínima distracció, xaflà, es repeteix, vergonyós, que ja s'ha denunciat varies vegades des d'aquestes pàgines.

En aquests dos fets concrets que ens atanyen directament hi podem afegir l'experiència del mateix tandem -MOP-empresa concessionària- a la carretera de Felanitx, on amb uns preus d'expropiació no gens reals, encara es comercialitzà amb la terra i llenya expropiades, i on els interessos de cada propietari es veren marginals en pro del més fort.

Enfront dels problemes resten varies solucions: la lluita personal -intentant aconseguir el favor amb una untada o trescar a un lloc i altre per veure si se soluciona el seu problema; o l'acció de grup obviament recolzada o empesa pels representants legals de la comunitat; i també quèixar-se sense donar cap passa.

En un règim de llibertats, tot pot arribar a ésser comprensible manco les lamentacions davant un fet més o menys tràgic que s'hagués pogut estalviar.

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Gener de 1984. Número 89.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

COL.LABOREN

	Portada
Guillem Nadal	3
APA	3
Josep Cortès	3
	5
	11
	19
Felip Forteza	3
	4
Prensa Forana	4
Francesc Clapés	7
Maria Galmés	18
	7
Pere Josep Llull	8
Biel Florit	9
Francesc Umbert	12
Gabriel Frontera	13
Ramon Rosselló	14
Bmeu. Matamalas	16
Llull-Perelló	20
Guillem Pont	

NOTA

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

A Sant Llorenç des Cardassar, a 10 de gener de 1984. S'ençata avui el nou dia de reunions de Junta: el segon dimarts de cada mes, canvi que, juntament amb les deficiències d'avisament, propicia una reunió a la Biblioteca de l'Escola no gaire nombrosa, i on es tractaren els següents punts:

S'acorda donar pressa al fuster perquè faci un nou repàs a persianes i vidrieres.

Vista la contesta de l'Ajuntament, es precisa arribar a un acord aclaridor sobre la situació per a l'Escola de les despeses que ocasiona el préstec, desinteressat, del Cine Ideal.

Al haver-hi un grapat de pares que no han contestat l'apartat 3 de la Circular relatiu a la responsabilització de la seguretat dels infants a les sortides escolars, es fa precís parlar amb ells per tal d'anar clars i segurs en un aspecte així mateix delicat.

De cara a les necessitats esportives es necessiten vehicles per acompanyar els nins. S'acorda que l'APA se'n cuidarà, previ avís dels mestres, d'aportar-ne, vist que la majoria d'activitats són vespertines.

El dia 21 es fa aquí el Campionat de Cross, a les 10 del matí. Com que es necessita un equip de veus amb bateria, s'acorda manllevar-lo al Card Infantil.

Ja que queden unes quantes camisetes amb l'anagrama del Col·legi, s'acorda fer-ne un relançament i reedició amb el mateix escut i color. Se'n faran 10 paquets dels números 1 al 15. Se'n cuidarà en Joan Carrió.

Es deixa per a divendres dia 27 la Trobada Comarcal d'AAPPAA i de la qual en som els convocadors. Es farà a les 9 del vespre a l'Escola i en principi es convidaran les AAPPAA de Son Servera, Capdepera, Artà (3), Petra, Son Carrió i Port de Manacor. Es un primer contacte informal per si es poden trobar punts de contacte.

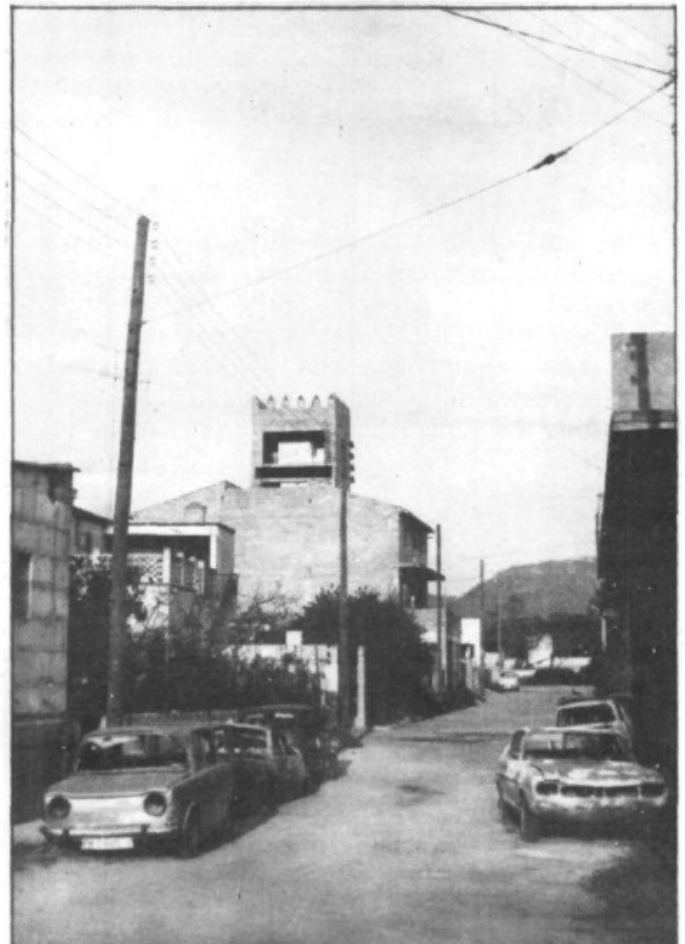
CEMENTIRI

Si hi ha qualcú que tengui cap vehicle retirador i no sap on l'ha de dur, just darre la gasolinera ja fa estona que hi ha un cementiri de cotxos.

I si per una d'aquelles coses troba que ja no hi ha lloc damunt els empedrats, el pot deixar enmig del carrer, que no crec que els municipals li diguin res.

Encara que aquesta situació trobàs oposició dins un ple de fa una partida de mesos, fonts generalment ben informades m'han assegurat que s'està estudiant la possibilitat de dedicar-hi tot el carrer, i així s'hi podria amagatzemar tota la porqueria del poble: estufes, geleres, cuines, cotxets de nin petit, etc.

Texte: Josep Cortès
Fotografia: Felip Forteza

III TROBADA DE BANDES DE MÚSICA DE MALLORCA

El passat dia 8 de gener tingué lloc a Lluc la tercera trobada de bandes de música de Mallorca organitzada pel Consell Insular de Mallorca. Una gran multitud de gent, més de cinc mil persones es va congrega a Lluc des de les primeres hores del dia, persones que en tot moment donaren calor a la jornada amb la seva presència i amb l'acollida que donaren a totes i cada una de les bandes. En total se congregaren 20 bandes amb més de 700 músics, 18 de les bandes eren de pobles i a més hi havia la de l'Ajuntament de Palma i la de Capitania General de Balears. Cada banda interpretà una composició musical al moment d'entrar al recinte anomenat "Acolliment del Centenari" per acabar totes juntes interpretant La Balanguera i l'Himne Nacional, dirigides en aquesta ocasió per Mestre Rafel Nadal, director de la banda de Manacor, que havia estat convidat a fer-ho per l'organització.

En un lloc preferent hi havia les primeres autoritats de Balears, presidides pel President de la Comunitat Autònoma i pel President del Consell Insular de Mallorca, Srs. Cañellas i Albertí. Molts de municipis estaren representats per llurs batles.

Una vegada acabada la part musical, el president del Consell Insular, Sr. Albertí, lliurà la subvenció concedida a totes les bandes no professionals de Mallorca i a la Banda Municipal i la de Capitania les lliurà unes plaques commemoratives. Lo mateix féu al director Rafel Nadal.

Per acabar l'acte, el presentador, Jaume Martorell, batle de Porreres, donà la paraula a la presidenta de la Comissió de Cultura del C.I., Sra. Maria Antònia Munar, i al president del C.I., Sr. Jeroni Albertí, que agrairen l'assistència a l'acte i prometeren la col·laboració i el suport a la gran tasca que desenvolupen les bandes dins el terreny musical de Mallorca.

Bandes i autoritats es reuniren a l'acolliment "Font Coberta", on foren convidats pel President Sr. Albertí a una amical torrada.

Després, quan havien de sortejar es joves per anar a fer es servici militar, si feia bon temps, sa gent sortia a sa carrera, que estava ben neta i regada, ses portes obertes de pinte en ample i sa casa plena de cossiols. Es nins jugaven, corrien i anaven fins a sa Plaça per veure si hi havia alguna cosa per comprar. Cada diumenge venia un fadrí ja granat que li deien n'Andreu Pavet, a vendre cacauets, avellanes i torró. Tant si feia fred com calor no faltava mai. Per ses festes de Nadal i Pasco duia confits, i per Tots Sants, rosaris p'es nins petits, però lo que més agradava an es nins eren es cavallets de sucre.

Al punt de mig dia sa campana major de l'Església tocava ses tres Avemaries i tots es casinos i barberies se tancaven per a tot-hom, i anaven a dinar. Era es moment que aprofitaven es casinos per fer net escampant serradís pertot, perquè en haver dinat eren molts ets homos que hi anaven a prendre cafè, que en aquell temps no s'usava fer-lo a ca-seva. Ets homos jugaven a cartes o feien tertúlia amb sos amics que no havien vist en tota sa setmana.

Ets hiverns sortien a passejar per foravila, i segons ses temporades, anaven a cercar espàrecs o esclatasangs. Altres, en temps de caça, anaven a caçar perdius, conills i llebres.

Sa gent jove solia anar a passejar fins a s'estació d'es tren per veure'l passar i mirar sa gent que hi viatjava. A més, en es nostro poble té una vista molt hermosa, com tots sabem. És un putxet amb molta verdor des d'on se veu es gran penyal de pedra de sa sortida d'es túnel, es barranc de Sa Cova i es gran mirador d'es poble. Quan es tren sortia de Manacor se tocava una senyal amb sa campana anunciant que ja venia. També se feia quan sortia de Son Carrió. Es temps han canviat. Aquest tren que tant mos agradava sentir quan pitava i que mos senyalava s'hora que era, avui ja no passa, s'estació està tancada i tot està abandonat. Sa gent ja no va arespirar aquella fresca tan agradable, en s'estiu. Sa gent que venia, altres que l'esperaven, altres que se n'anaven... eren motius d'alegria, de somriures i de llàgrimes. A s'entrada d'es poble, sa gent de ses primeres cases, sempre sortia an es carrer per veure tot es trull d'es qui viatjaven en so tren.

Francesc Clapés

Pareix esser que s'Ajuntament ha tengut una idea molt encertada per ocupar es temps d'es regidors: a partir d'enguany i començant per sa desfilada dels Reis, tornaran anar a ses processons a fer llum, i així no hi haurà ningú que pugui dir que es "consejals" no fan res. D'aquesta manera, a més de revitalitzar ses tradicions i donar un punt de solemnitat an ets actes, els hi faran esser un poc més.

S'altre dia de pagès en Cañellas, en Gilet, en Sainz i altres capitosts de Ciutat varen anar a Son Servera per gestionar una partida d'assumptos. Per allò de que a l'amo no li fan es comptes, aparcaren es cotxo en es primer lloc que trobaren, sense preocupar-se'n de si li podien deixar o no. Com que va resultar que allà estava prohibit aparcar, es municipal de guàrdia va agafar es bloc i va començar a escriure.

Es batle, com se'n va tèmer, va córrer cap a ell i li va dir de qui eren es cotxos, però es municipal li va contestar que es vehicles estaven mal aparcats i que, complint amb sa seva obligació, els posaria sa multa.

A vós, senyor cabo, ¿ vos pareix que aquí els haguessin denunciat?

Sembla que ses gestions que va fer s'APUM per canviar es secretari i posar-ne un de fixe han fructificat, ja que dia 26 de gener va prendre possessió com a interí en Josep Amengual Frau.

Sa nostra postura a s'hora de començar sa seva important tasca dins s'Ajuntament és sa de sempre:

Si ha vengut a complir honradament com a professional i no se deixa influir p'es caramull d'interessos particulars que solen campar p'ets ajuntaments, benvingut sigui.

Encara que sa majoria d'es regidors puguin destituir es batle i triar-ne un altre, segons una sentència d'es Tribunal Constitucional, no és ver que en Busco hagi enviat un ram de flors an es regidor frontissa es dia de Sant Antoni.

-Es batle, si vol quedar bé amb qualcú, el convida a sopar amb n'Albertí-, han manifestat fonts pròximes a Unió Mallorquina.

Amb un convingut acte de patriotisme local, ets encarregats, per ses festes de Sant Antoni, no deixaren anar es dimonis de Son Servera a fer por an es turistes que campaven p'es terme de Sant Llorenç.

-No n'hem de menester cap d'extern, de dimoni -diven que va manifestar es cabo-, que a Sant Llorenç en tenim ben a voler-.

En cas de que sa frase fos certa, ¿a voltros a qui vos pareix que se referia?

D'ençà que es regidors poden destituir es batle, han corregut p'es poble una teringa de rumors la mar d'inverosímils. Un d'ells, per ventura es més cregedor, deia que en Falera s'havia barallat amb en Busco i s'havia apuntat an es CDS.

Per sortir al pas de tanta xerrameca, es dos capdavanters de s'Ajuntament passaren sa vetlada agafats de bracet dins un local públic de Sant Llorenç, imatge que fou captada p'es nostre sempre oportuniíssim reporter gràfic.

Josep Cortès

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

DISC FOTO VIDEO

Santa Maria de Bellver, 4
SANT LLORENÇ

ASSEGURANCES

Cardassar, 17

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

CA'N XESC

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)
Tel. 55 40 78   MANACOR

MOVIMENT DEMOGRÀFIC DE L'ANY 1983

Naixements:

Sant Llorenç	17 nins	
	10 nines	
Son Carrió	4 nins	
	5 nines	Total 36

Defuncions:

Sant Llorenç	20 homes	
	6 dones	
Son Carrió	6 homes	
	4 dones	
Estrangers	3 homes	
	1 dona	Total 40

Matrimonis:

Sant Llorenç	16	
Son Carrió	3	Total 19

MES DE DESEMBRE

1.- Neix Enric Viñas Pont, fill d'Enric i Aina Maria, a Cala Millor.

Defuncions de Llorenç Melis Gomila, als 79 anys, i Joan Galmés Vives, als 83, ambdós a Sant Llorenç.

4.- El Card Infantil va d'excursió al Ferrutx.

Concert a l'Església de la Banda de Música, en honor a la seva patrona, Santa Cecília.

Homenatge als ciclistes Jaume Fullana, Miquel Cuc i Tomeu Caramany, no organitzat pel Club Ciclista, sinó patrocinat i promogut per l'Ajuntament.

Ball de bot a càrrec del Grup Card en Festa.

6.- La unitat mòbil de la Seguretat Social recolleix sang a Sant Llorenç.

7.- Tal dia com aquest, l'any 1360, Pere el Cerimoniós atorga llicència reial per construir una nova església.

8.- El Card en Festa parteix cap a Andorra.

10.- Naixements de Jaume Femenías Puigròs, fill de Pere i Margarida, i de Pere Lluís Llodrà Vives, fill de Bartomeu i Caterina.

Matrimoni : Antoni Rosselló Oliver i Francisca Galmés Soler, i de Joan Fullana

Galmés i Maria Riera Font.

Mor Guillem Rosselló Bauzá, 68 anys, a Sant Llorenç.

11.- Defunció de Joan Roig Gayà, 67 - anys, a Sant Llorenç.

12.- Naixement de Rafel Galmés Aguiló, fill de Mateu i Margarida, a Son Carrió.

13.- Festival infantil, a base d'actuacions de grups d'al.lots.

17.- El SMOE organitza diverses activitats, sota el títol de jocs i juguetes, el matí dedicades als al.lots i el vespre una xerrada per als pares.

Neix Sergi Domenge Ginard, fill d'Agustí i Maria, a Sant Llorenç.

20.- Durant l'acte d'inauguració del nou local de la Caixa de Pensions a Son Servera, és presentat el llibre del nostre company Guillem Pont, "Jaume Fornaris i Taltavull, mestre", editat per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Palma. La part central del llibre és fruit de la investigació de la tasca docent que el mestre Fornaris desenvolupà a Son Servera.

22.- Comença l'hivern.

24.- Defunció de Francisca Duran Melis, de 82 anys, a Sant Llorenç.

26.- Neix Caterina Puigròs Gornals, filla de Mateu i Miquela, de Son Carrió.

28.- Dia de les innocentades.

Maria Galmés i P. J. Llull

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

AQUELL ANY QUE LES FESTES D'AGOST NO HO FOREN TANT

Arribat l'estiu, cada any, amb les falzies, amb les camisetes "imperi", arribaven també les festes patronals, les berbenes fins a les tantes, les xeremies i el tamborino a l'ombra dels lledoners de la Plaça del Mercat -joves llavors, ben granats ara, els lledoners i noltros, mirau-, i també al migdia al cós de Son Matgí, davall d'unes figueres ara desaparegudes ja, fent competència els instruments amb el caparrut i monòton esglai de les xigales, a l'hora de córrer les joies, les pomes, el conill, el gall, al.lots i al.lotes, jovençans i bergantells, homes fets, corrien... I aquell aset d'En Toni Garriguer que sempre prenia tort, cap a la filera de figueres on s'hi col.locava la gent, i giscos i bots!... I aquell mul de Son Marron que tanmateix no el feien partir cap any malgrat el matassis; semblava sembrat en terra, ell. I l'arrogància dels cavalls de la darrera carreta, cavalcats a pèl com els indis de les pel·lícules, el silenci cerimoniós de la preparació, els nervis de les bèsties i dels cavallers... I llavors crits i mamballetes, cadascú animant el seu preferit... i pols. I el front ben amarat de suor davall del capell de vimet comprat a Ca'n Pol per la Fira de Maig. Les aixelles remulles.

A la nit, en arribar aquest temps, qualsevol dia podies anar a berbena. Era per un incert que no n'hi hagués a part o banda. En Bonet de San Pedro, Los Javaloyas, els Beta Quartet, en Luís Aguilé..., i allò de "Ven junto al mar donde yo estoyyy, Margariitaaa", o "Oh Catí-Catí...", o "Cuando la tarde languidesse i renassen las sombras...tà-tà-tà". Tot allò.

Res, devuit o denou anys i poca son. Cap ni una. Ah!, però això també, pocs doblers a la butxaca, -com ara, vaja-. Quantes vegades mos fou massa feixuga l'entrada a la berbena! Vint duros eren molts de duros. Bé, no hi entràvem i foris. Fèiem l'aleta, colzet al carrer Major, al passeig, a qualche al.lota del nostro gust més o manco, i les cent pessetes ens les beviem de conyac o de Cointreau (amb gel si la madona de la taverna estava de bona saba), sobretot per estructurel el traumasoci-econòmic conjuntural.

En Mateu i en Tomeu eren dels nostros. Eren de la bauxa, de la rialla, del conyac. Agosarats. Nobles i generosos amb els amics. Mals de sofrir, si els volies banyar el nas de saliva. En Mateu, en Mateuot, gran i gros, tenc per a mi feia ben bé vuitanta

quilos, una cara com una lluna plena, front ample, celles espesses, llavis gruixats i sensuals, mirada neta, cabells llisos castany-obscur pentinats cap enrera que, a força de llimona aconseguia que es mantiguessin quasi a son lloc... I en Tomeu. En Tomeu, tot el contrari. Petit, magritxol, rostre menut tan alt com ample, els cabells molt obscurs, molt negres, una mica regull, quasi besant-li les celles, la pell molt morena, sempre una eterna rialla d'orella a orella, nasserrí petitó, com de joquina, en Tomeu, convidador i bon pitot com pocs, això sí. Tant un com l'altre, extrovertits, de la bulla.

Els veig, ara mateix, talment, a la berbena de la "Plaza General Franco", o "Plaza de España", o "Plaza José Antonio Primo de Rivera", de Sineu, Costitx, Muro, Sa Pobla (La Puebla, aleshores), Maria de la Salut, Llubí, Sencelles, Llorito, Pina, Algaida, Santa Margalida ("quien no ha visto una chica bonita, en Santa Margarita, en Santa Margarita", n'Aguilé, en plà pilota), sí, ja dic, sobretot Santa Margalida, que llavors era el poble capdavanter de Mallorca en això de les berbenes. Les primeres figures d'Espanya i part de l'estranger hi foren contractades. En Machín i tot hi feren anar un any. Quan en Machín encara era en Machín. Per entrar feien pagar quaranta duros. El vaig escoltar de defora.

En Mateu i en Tomeu, no. Ells entraren. Duien doblers sempre, els bergants, no sé com s'arreglaven... Anaven pel Winston i el Malboro, quan jo encara pels Peninsulares i els Celtes curts...

En Tomeu s'havia comprat una moto grossa, una Ducati 250 o 300 centímetres cúbics, que ja eren molts, aquell temps, per una moto. Me'n record ben bé: vermella, potent. I, clar, no en deixaven cap ni per verda ni per madura de berbena.

Un estiu, arribat Sant Joan, o Sant Jaume, ara no n'estic segur, els va venir de bri anar a festa a Calvià, mirau on pegaren aquests dos cossets. També hi feien bones festes a Calvià. I fet i dit, no s'ho pensaren gaire, no, cap allà s'ha dit.

Ballaren fins que n'hi hagué de drets, com sempre feien. El paperí, empès per l'oratge marí, també cantava, quan descansava l'orquestra. Era una nit clara i sense cap nigul. Devien ser les tres o les tres i mitja de la matinada quan s'encamellaren damunt la moto per tornar al seu poble, cinquanta qui-

lòmetres enfora, cap enmig de l'illa.

Tot el gas de la Ducati era molt de gas. La carretera de Palma a Calvià no era l'actual. Era més estreta i bombada. Escopia a les voltes. A una curva que hi ha després d'una llarga recta, en Tomeu no pogué dominar la moto i foren els dos llençats violentament fora de la carretera. Anaven molt aviat. El tronc d'un pi enorme aturà el seu vol cap enlloc. Aturà en sec també les seves vides; tot en manco temps del que s'empra per contar-ho.

La Guàrdia Civil va anar a avisar les respectives cases, de matinada, devers les cinc. El pare d'en Mateu va demanar a un veïnat seu, en Joan, que passava això i això i que l'acompanyàs al lloc del succeït, doncs l'havien avisat que el seu fill estava ferit, allà, a Calvià, i ell no es veia amb coratge de conduir. Un guàrdia agafà apart a en Joan i li va dir la veritat. I que a son pare, li anàs fent a la idea pel camí.

Carretera i aviadet, no deien res els dos homes. Corpresos. Nerviosos. Amb una cara fins als peus. Ja arribant a Ciutat, el pare d'en Mateu es posà a repetir vegada i altra:

-El mataré. Li fotré una pallissa que el mataré... Ja, ja li havia dit que no hi anàs...! El mataré...

Ho va arribar a dir tantes vegades que, en Joan, el veí, no pogué més. Aturà el cotxe i esclatà en plors. Quan pogué parlar, amb paraules entretallades pels sanglots, i amb el cor molt estret, molt estret, es va exclamar:

-No, no el mataràs, Xisco, no el mataràs! No ho diguis més, Xisco! El teu fill fa més de dues hores que és mort. Són morts tots dos. No li pegaràs cap pallissa, Xisco!

I ploraren plegats, com dos infants de bres, diu en Joan, encara ara corpès, ell, quan ho conta.

Va ser un dol molt gros, al poble. Llavors encara no hi havia tants d'accidents com ara. La gent no estava tan familiaritzada com ara amb les desgràcies de tràfec, i aquests tipus de succeïts impactaven fort als pobles petits de la plana.

No, aquell any, en fa una vintena llarga llarga, no hi va haver gaire alegria a les festes de la vila. Fa vint-i-tres o vint-i-quatre anys, les festes, no ho foren tant.

Biel Florit Ferrer
Maig de 1983

Del 10 al 14 de febrer es registraren les gelades més fortes d'aquest i de molts altres hiverns. Les tuberïes metàl·liques exteriors es gelaren i el termòmetre situat al carrer Gabriel Carrió va arribar fins als 2'5 graus baix zero. Als llocs més castigats per les gelades possiblement arribàs als 5 o 6 graus negatius.

Un termòmetre situat darrera una persiana va registrar el màxim de calor els dies 30 i 31 de juliol, amb 38º i 39º.

De cap a cap d'any varen caure els següents litres d'aigua:

Gener	-
Febrer	18
Març	45
Abril	-
Maig	12
Juny	22
Juliol	-
Agost	93
Setembre	52
Octubre	-
Novembre	20
Desembre	48
Total	310

Francesc Umbert

CLÍNICA VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

RESTAURANT SALVADOR
POLLASTRES
ROSTITS

Porto Cristo

Sureda, 1
Telèfon 570624

Segurament quan a la nit de Nadal hom escolta el tradicional Cant de la Sibila, a una de tantes esglésies de l'illa, només anirà pensant si el nen o la nena que en aquell moment està cantant, ho està interpretant bé o si per altra part -segurament per causa dels nervis- té serioses dificultats amb la interpretació de la partitura; però ben segur que pocs seran els que pensaran amb els orígens de la tradició i manco els qui hi veuran en la persona que el canta, l'únic personatge d'un misteri teatral d'origen medieval mallorquí. Doncs si parlem d'uns orígens teatrals en el Cant de la Sibila, aleshores ens caldria fer una reflexió i parlar sobre la relativa riquesa del teatre medieval a Mallorca.

Als Països Catalans, el teatre religiós medieval (un dels més florents d'Europa durant el segle XV) ha subsistit fins als nostres dies, amb les transformacions del cas, és natural. Així trobem en el cas del Cant de la Sibila, que el seu origen, si bé és incert, cal cercarlo en la profecia que digué la Sibila Eritea (sembla ser que era grega); i a part, també és l'única mostra de dramatització que del ritu visigòtic ens ha pervingut. Cal dir que els versos del "Judicii Signum" es troben ja en l'"Oratio Constantini ad Sanctorum Coetum" d'Eusebi de Cesarea, en un poema acròstic, en grec, que ens parla sobre les profecies de la vinguda de Crist el dia del Judici Final. Més tard, Sant Agustí traduí aquests versos al llatí en la "Ciutat de Déu", i segons Higini Anglès "foren executats després de la sisena o novena lliçó a les matines de Nadal a França, Itàlia, Castella i principalment Catalunya, almenys des del segle X a Ripoll". Del cant se n'ha trobat un manuscrit en llatí del segle X, i ja al segle XIII és traduït al català medieval. La seva influència i popularitat s'anà estenent arreu de Catalunya fins ben entrat el segle XVI, i s'ha mantingut viu a través dels segles en dos indrets dels Països Catalans: a Mallorca i a la ciutat d'Alguer, de l'illa italiana de Sardenya; en aquests llocs és recitat als temples anyalment la nit de Nadal.

Del teatre religiós antic també ens ha perdurat fins fa molts pocs anys la representació del "Misteri de Santa Àgata", a la vila de Sencelles, i encara avui en dia es representa en diversos punts de la geografia mallorquina el "Misteri de l'Adoració dels Reis", conegut, simplement, per "Els Reis" o en el nostre cas, a la part del llevant, com "El Rei Herodes". Tots aquests misteris es troben en el segle XV escampats per tot arreu del

Principat, País Valencià i les Illes Balears, prova d'això és de que a l'any 1444 es troba notícia d'un "Rei Herodes" a la ciutat de València.

A Sant Llorenç, concretament, ens han arribat fins avui en dia, dues d'aquestes representacions, la primera que ja n'he parlat abans, el Cant de la Sibila, i l'altra, adormida des de fa uns anys, encara que abans ja va tenir un altre període d'ensopiment, és la d'"El Rei Herodes". Aquesta darrera representació ens ha arribat als nostres dies amb uns textos que segurament provenen del segle XVIII o principis del XIX, car ja he esmentat el fet de les transformacions rebudes amb el pas del temps, però sense perdre la seva estructura d'origen. Cal remarcar que al teatre sacre medieval li mancava l'esperit còmic però no a les consuetes populars de les diverses viles de Mallorca, ja que cada poble de l'illa té la seva consuetat. Un fet semblant és el dels versos del Cant de la Sibila, algunes estrofes dels quals són diferents de les que es canten a la vila del costat. Així tenim, doncs, que els textos arribats als nostres dies estan escrits en un mallonquí corrupte i barbaritzat, i que la seva línia argumental és directa i senzilla, però el fet de que cada poble tingui la seva consuetat ens presenten un "Rei Herodes" en el que a vegades la representació acaba amb el misteri de l'adoració dels Reis davant de l'Infant Jesús, i d'altres en que el misteri de l'adoració és suprimit i la representació acaba quan Herodes és portat a l'Infern per l'anticrist.

L'escena correspon a una de les darreres representacions de "El Rei Herodes" que posà en escena el Club Card.

Així mateix és curiós el cas de que a les consuetes populars es modifiquin certes parts de les representacions i en canvi, gairebé a totes, hi hagi els mateixos personatges. Cal remarcar també la intervenció en "El Rei Herodes" de la Sibilla, personatge d'un altre misteri abans esmentat.

Com a fet anecdòtic, i a part dels textos, a les representacions de les consuetes, els actors sovint improvisaven (seguint les estructures mètriques dels versos) sobre els esdeveniments actuals dels temps en que es feien les dites representacions, aquestes improvisacions supòs que eren per donar-li un caire més d'actualitat a la peça i fer-la més entretinguda pel públic.

Ara bé, si a Sant Llorenç hem tingut la sort de que dues d'aquestes representacions ens arribessin fins pràcticament avui, jo preguntaria que si una d'elles com és el cas de "El Rei Herodes" es troba adormida per no sé quines raons, que algú s'animi i torni a fer el muntatge, perquè a mi em sembla bé que a l'estiu (potser perquè hi hagi més gent que tingui temps lliure) es muntin sainets a on s'expliquen els problemes de l'any 49 i de la societat d'aquella dècada de postguerra mallorquina, però em sembla més important el fet de que una representació com ara la D'"El Rei Herodes" faci acte de presència a les places públiques i no pas dins un calaix.

Rafel Duran

LLEI DE PREMSA I IMPRENTA

En compliment a lo disposat a l'article 24-1 de la vigent Llei de Premsa i Imprenta, Flor de Card fa saber:

- 1.- Que es distribueix gratuïtament entre els socis interessats del Card, i que les despeses de l'edició es compensen mitjançant aportacions voluntàries dels esmentats socis.
- 2.- Que el director de la publicació és en Bartomeu Domenge i Amer.
- 3.- Que l'edita el Centre Cultural Card, els directius del qual són: Presidenta, Antònia Pont; Secretari, Rafel Duran; Tresorer, Josep Cortès; Vocals, Miquela Fullana, Guillem Pont, Jeroni Llodrà.

BADIA

Pareix esser que els hotelers de Cala Millor tenen la intenció de "regalar" el camp de futbol del Badia als ajuntaments de Sant Llorenç i Son Servera, sempre que es comprometin a construir un poliesportiu i es vulguin fer càrrec de les quebres de l'equip -si no m'han dit mentides, passen dels quinze milions de pessetes-. En Cañellas i tota la cort autonòmica varen comparèixer per a fer costat econòmicament a l'oferta i mirar si acabarien de ginyar els batles dels dos pobles.

Segons el parer d'alguns polítics llorencins, el batle es troba davant un greu dilema: per una banda no vol gastar tants de doblers en benefici dels serverins, però per l'altra tampoc no l'interessa quedar malament amb els hotelers de Cala Millor.

Per mirar de sortir-ne del pas, s'està apuntant com a solució que sigui l'Ajuntament de Son Servera el qui accepti la donació, mentre que el de Sant Llorenç estaria una partida d'anys sense cobrar-los cap tipus d'impost municipal.

De totes maneres, si ve del cas que l'Ajuntament hagi de triar, crec que sempre ha de posar el poble de Sant Llorenç parda-munt dels interessos dels particulars .

VINADER

Malgrat esser conscient de que no servirà per a res, vull afegir-me, amb aquestes retxes, a tots aquells que sol·liciten l'indult per a Xavier Vinader.

És un deure que consider que tenim tots els qui lluitam, entre d'altres coses, per la llibertat d'expressió.

CATALA

En compliment de l'acord pres pel Consell de Redacció i fent costat al Programa de Normalització Lingüística elaborat per l'Ajuntament, a partir d'aquest mes sols es publicaran articles en llengua catalana.

Si hi ha algun possible col.laborador que hagia de menester que es corregeixin o tradueixin els seus escrits, amb molt de gust ens oferim a fer-ho.

Josep Cortès

SANT LLORENÇ I SON CARRIÓ HAN ANAT A LLUC

Ses dues parròquies d'es nostro terme municipal, Sant Llorenç i Son Carrió, juntament amb ses altres de sa comarca d'Artà, han pujat a Lluc en peregrinació amb motiu d'es Centenari de sa Coronació de la Reina de Mallorca, en aquest "Any de Lluc" proclamat p'es nostro Bisbe.

Sa diada va esser es 27 de novembre, seguint es calendari de sa comissió organitzadora diocesana. Podem dir sense gens de vanitat (tal volta ets altres pobles se distingiren en altres aspectes), que Sant Llorenç es va distingir p'es nombre absolut de peregrins, que varen esser 463, i Son Carrió, potser p'es nombre relatiu, ja que varen esser 172.

Diguem també que Sant Llorenç va batre es rècord de peregrins que pujaren a peu des de Caimari, que superaren a's qui pujaren en autocar: 237 i 226 respectivament.

A Lluc se tengueren ets actes programats per sa romeria:

-Processó d'arribada amb salutació de sa comunitat i blavets, i visita a la Mare de Déu, a sa basílica.

-Concelebració Eucarística que va presidir Mn. Joan Font, es nostro rector. Féu s'homília Mn. Bartomeu Català, rector de Cala Rajada i cantaren es Blavets i es poble. A l'Ofertori cada poble va fer diverses ofrenes. Sant Llorenç va ofrenar unes estovalles brodades i Son Carrió un paneret d'ametles i una coca d'es seus forns.

-Després d'es dinar de germanor se va fer sa "Festa d'es poble", amb cants, balls i glosats, que va resultar molt entretenguda. Hi va actuar es nostro recentment guardonat l'amo En Toni Fai amb so grup "Card".

-Se va recórrer després es Puig d'es Misteris resant el Rosari, i acabà sa diada amb es comiat a la Mare de Déu. Tothom en va quedar molt content i amb ganer de repetir s'eixida.

Aquí teniu uns glosats al.lusius a ses nostres dues parròquies, fets per Mn. Gabriel Frontera, rector de Son Carrió, amb motiu de sa festa.

SANT LLORENÇ A LLUC

A's pobles de sa comarca i en nombres absoluts, Sant Llorenç ha batut marca en aquesta anada a Lluc.

Quatre-cents seixanta-tres, canten papers, menten barbes; no sé qui ha tirat ses xarxes però ha pescat molt de peix.

La Mare de Déu Trobada ens ha empès a venir aquí. Lluc és tot tan mallorquí i amb llegenda de Trobada.

¿Què hi fa si va esser un pastor que a Sant Llorenç vos trobà, i si a Lluc un monjo hi ha juntament amb so pastor?

Símbol de tots que us trobam Mare nostra i del Bon Déu, noltros que som fills de Déu de Pare i Mare germans.

Vós, Mare de Déu Trobada feis-mos més bons llorencins. Vós, Verge de Lluc aimada, feis-mos més bons mallorquins.

L'OFRENA DE SANT LLORENÇ A LLUC

(Unes estovalles brodades per a l'altar)

-I com heu fetes, madona, eixes belles estovalles?
-Per la Verge, nostra Dona, tot és poc... són de rialles.

Són senzilles, un brodat, una tela blanca i fina; Ella, dona, jove, nina, sabrà apreciar aquest donat.

Sabeu? És que nostra vila és una vila feina, i n'és com la Balanguera fila sempre; fila, fila.

És vila ben mallorquina, és pagesa; terra endins; si bé en els seus confins té la mar que la perfila.

Gràcies si sols la perfila! Si la mos esfilagassa! Això ja seria massa; deixaria de ser fina.

Mare de Lluc que trobada fóreu també pel pastor, rebeu aquest senzill dó dels fills d'una altra Trobada.

Mitjançant vostres imatges dau a tots els llorencins i a tots els mallorquins humà i diví companatge.

A la taula de l'altar ses estovalles fan planta, i tot hom se sent germà vora Maria, la Santa.

LES OFRENES A LLUC DE SON CARRIÓ

(Un paneret d'ametles
i una coca dolça)

Aquest paneret d'ametles
que Son Carrió ha presentat
ha estat confeccionat
per un carrioner, en tres vetles,

En honor a sa veritat
ell és natural d'Artà,
se veu que va aprendre allà
tan pagesa i bella art.

Aquesta coca tan dolça
és d'es forn de Son Carrió;
pel seu bon gust és famosa
dins els pobles del redó.

D'una taula casolana
asseguts tots al voltant,
coca i ametles, com germans,
menjam noltros, gent forana.

Volem, doncs, que aquests presents
signuin signes d'un amor,
i una dolça germanor
entre tots, presents i absents.

SON CARRIÓ I LA MARE DE DÉU DE LLUC

Es poble de Son Carrió
és devotíssim de Lluc;
primer pujaven en ruc,
ara a peu o en camió.

Són molts els qui durant l'any
pugen a peu per promeses,
gràcies que veuen ateses
de cos i ànima amb guany.

Aquests saben ses dreces,
si bé alguns s'han perdut,
en sa nit, quan s'han temut
anaven a Massanella.

En carro peregrinaven
els nostres avantpassats,
eren camperols; posats,
per ells, es temps no comptava.

Pugen en canvi, avui,
en cotxo moltes famílies;
dins ses muntanyes amigues
troben pau; fugen d'es trui.

Com bons feels cristians
vénen a Lluc per sa Mare,
vénen petits, vénen grans,
com aquests que aquí veis ara.

Veuen la Mare de Déu,
li deixen la seva ofrena;
tornen amb s'ànima plena
de goig, de la pau de Déu.

Verge de Lluc estimada,
pel poble de Son Carrió
mostrau-nos el vostre amor
feis-mos sempre bona cara.

Història

1519.- Els senyors Jaume Ballester, doctor en lleis, i Joan Miquel Ballester de Togores, menen una causa per pretenir tenir ambdós la propietat d'una cavalleria. (ACA reg. 3902 f. 214 i 300)

1533, 20 setembre.- El rei Carles escriu al procurador reial de Mallorca dient que per part de Joan Miquel de Togores, donzell, ha estat proposat "*que él tiene y posee ciertas heredades en esse nuestro Reyno de Mallorcas llamados Lucamà, La Real, Salma, Carrossa alias Casa d'En Burgui Biosca y la cavalleria llamada dels Llulls y que dessea quitarse de las quitaciones, diferencias que suela haver muchas vezes sobre los términos de las heredades a causa que facilmente se pueden cubrir y mudar las señales de aquellas*". Ma na el rei citi les persones "*a las quales podría venir algun prejuzio de amojonar las dichas heredades, aquellas todas amojonareys como acostumbrays hazerlo en*

los amojonamientos de otras tierras, ha-ziéndolo de manera que en ningun tiempo pueda haver cuestión ni diferencia sobre ningun término de los sobredichos". (ACA reg. 3906 f. 198 i 229)

1529.- El rei emperador Carles escriu al batle i jurats de Manacor dient que el reverend Jaume Montanyans, sagristà i oficial del bisbe de Mallorca, ha exposat que ell per justs títols té i posseeix la rectoria de Manacor (que comprenia Sant Llorenç), però d'altres pretendents li pertorben aquest dret. El rei mana que sots pena de 1.000 florins d'or donin favor i protecció a ajuda a dit rector en la possessió i conservació de la rectoria. (ACA reg. 3906 f. 85)

El pretendent era Jaume Paratge que també volia aquesta rectoria dita de Sant Esteve de Manacor. Sembla que el darrer rector fou Pere Cassador, difunt. (Id f. 141)

Ramon Rosselló

EL CANÍBAL

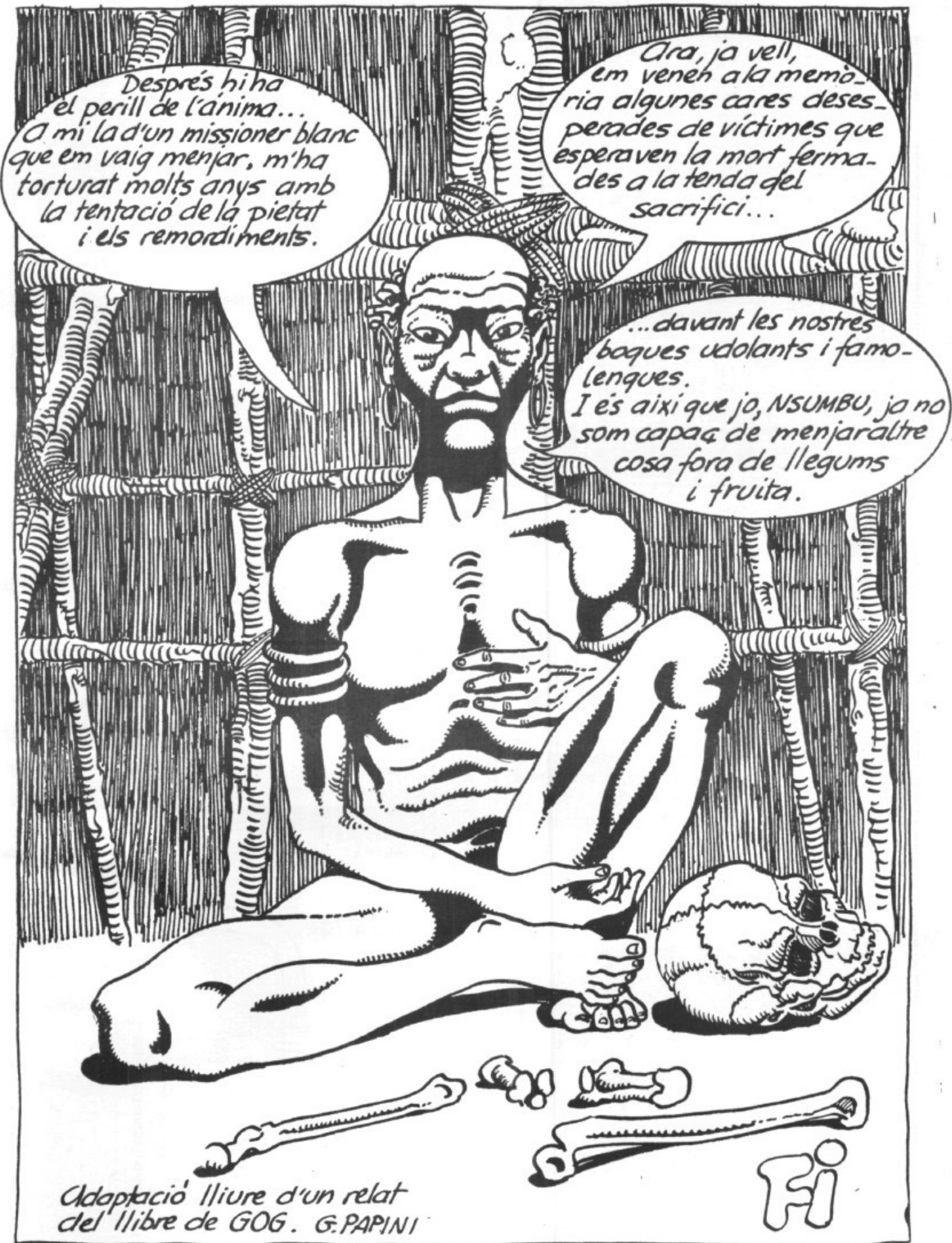
No tots els homes són igualment digeribles; però el gust és sempre agradable i delicat.

Menjant un animal s'adquireixen les seves qualitats. Per ser valents es menjen cors de lleó; per ser astuts cervells de llop...

Menjant homes madurs em vaig enriquir en força i saviesa.

Però també la carn humana amba a saciar.

Sempre aquell regust dolcet; aquelles mans que potser ens acarronaven; aquell cor que havíem sentit bategar...

Després hi ha el perill de l'ànima...
A mi la d'un missioner blanc que em vaig menjar, m'ha torturat molts anys amb la tentació de la pietat i els remordiments.

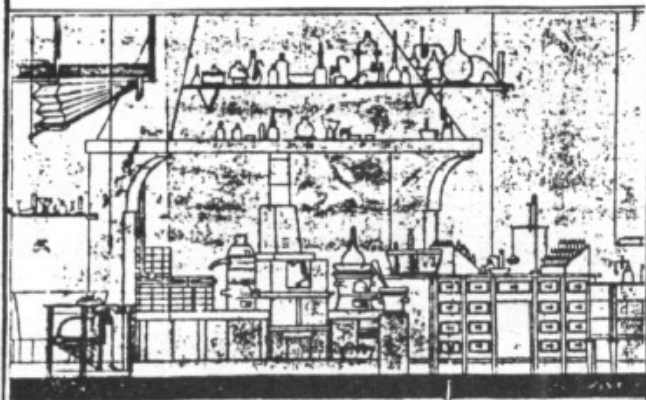
Ara, ja vell, em venge a la memòria algunes cares desesperades de víctimes que esperaven la mort fermades a la tenda del sacrifici...

...davant les nostres boques udolants i famolenques.
I és així que jo, NSUMBU, ja no som capaç de menjar altre cosa fora de llegums i fruita.

Adaptació lliure d'un relat del llibre de GOG. G.PAPINI

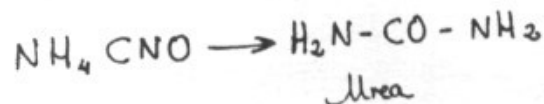
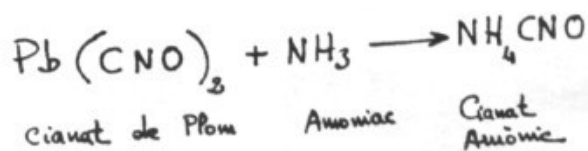
Fi

A COMENÇAMENTS DEL SEGLE XIX AVOGRADO FORMULÀ EL SEU PRINCÍPI, QUE PERMET ACLARIR I DIFERENCIAR ELS CONCEPTES D'ÀTOM I MOL·LÈCULA EL CARÀCTER INCOMPLET DE MOLTES REACCIONS QUÍMIQUES, CONDUÏX AL CONCEPTE D'EQVILIBRI QUÍMIC, EL QUAL ES DESENVOLUPA AMB ELS ESTUDIS DE GIBBS, VAN'T HOFF, LE CHATELIER, BERTHOLLET ...

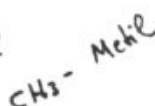
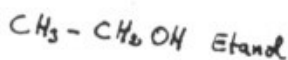
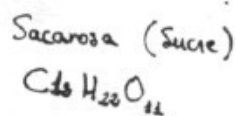
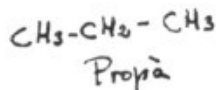
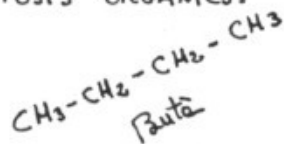
(41)

FRIEDRICH WÖHLER, ESTUDIANT EL CIANUR ANÒNIC I ALGUNS DELS SEUS COMPOSTS DERIVATS, ACONSEGUÍ SÍNTETITZAR UREA; ES A DIR, PARTINT DE COMPOSTS INORGÀNICSS HAVIA OBTINGUT UNA SUBSTÀNCIA ORGÀNICA EN CONTRA DEL PRINCÍPI VITALISTA QUE NEGAVA AQUESTA POSSIBILITAT.

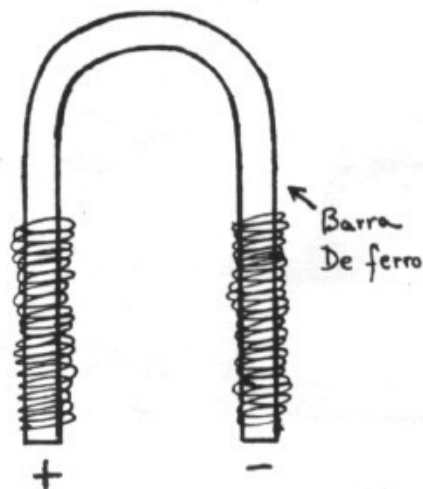
(42)

LA QUÍMICA ORGÀNICA ES DESENVOLUPÀ MÉS TARD AMB TREBALLS DE LIEBIG, I L'INTRODUCCIÓ DELS CONCEPTES D'ISOMER I RADICAL INTRODÛITS PER LIEBIG I BERZELIUS, LES TEORIES ESTRUCTURALS DE KEKULE I, MÉS QUE RES, EN ABASTAR LA SÍNTESI DE MOLTS DE COMPOSTS ORGÀNICS.

(43)

JOSEP HENRY, INPATIGABLE TREBALLADOR DINS EL CAMP DE L'ELECTRICITAT I EL MAGNETISME, VISQUÉ A NORD AMÈRICA ELS MATEIXOS ANYS QUE EN FARADAY HO FEIA A ANGLETERRA, LI DEVEN L'ELECTROIMAN; EL MOTOR ELÈCTRIC I MOLTES MÉS COSES, FINS I TOT ALGUNES ATRIBÛIDES A ALTRES CIENTÍFICS.

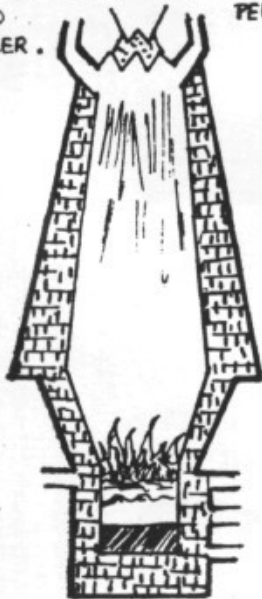
(44)

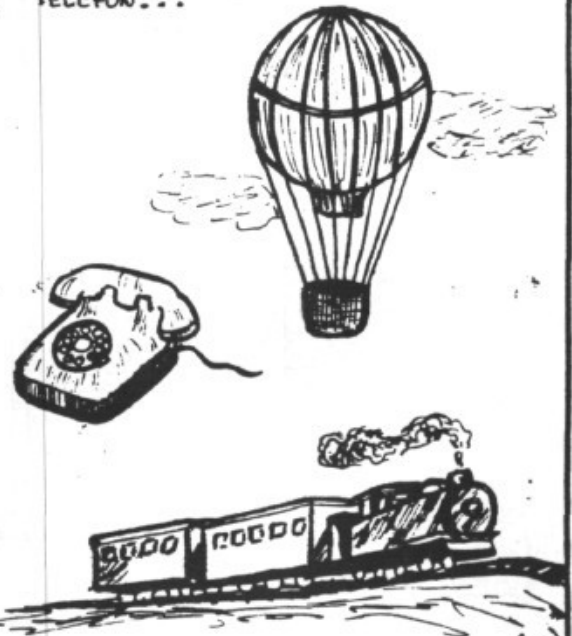
LA QUÍMICA, LA BIOLOGIA I LA MEDICINA ES JUNTEN EN RETRE HOMENATJE A LOUIS PASTEUR; LA RELACIÓ DELS SEUS TREBALLS ES TAN EXTENSA QUE ENS ABSTENDREM D'INTENTAR PER-LA PATENT: ESTUDIÀ L'ISOMERIA ÒPTICA, LA PASTEURITZACIÓ, LA QUAL FOU APLICADA A LA MEDICINA PER JOSEP LISTER AMB EL NÓM DE DESINFECCIÓ. DESENVOLUPÀ LA TEORIA DE QUE LES MALALTIES ESTAVEN PROPAGADES PER GÈRMENS I SI SE COMBATIA EL GERMEN SE CURAVA LA MALALTIA; DESCOBRÍ ALGUNES VACUNES, LA MÉS IMPORTANT DE LES QUALS ES LA DE LA RÀBIA.

DURANT MÉS DE 2000 ANYS L'HOMME HAVIA EMPRAT EL FERRO COM EL MATERIAL MÉS DUR I RESISTENT. CONEIXIA L'ACER PERÒ ERA MOLT DIFÍCIL D'OBTENIR, I, PER TANT, MOLT CAR; HENRY BESSEMER LOGRÀ ABARATAR EL MÈTODE DE PRODUCCIÓ. D'AQUESTA MANERA MORIA L'EDAT DEL FERRO PER COMENÇAR LA DE L'ACER.

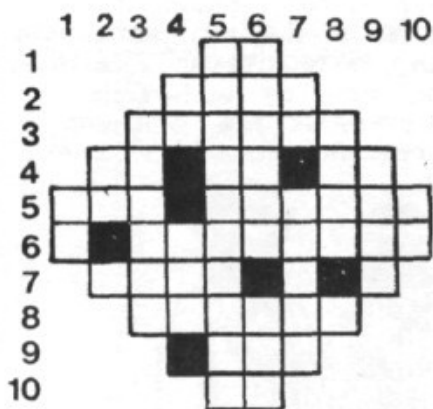

DURANT AQUESTA ÈPOCA SE REALITZAREN UNS QUANTS INVENTS QUE REVOLUCIONAREN EL FUTUR; AIXÍ ELS GERMANS MONTGOMFIEL EL GLOBUS, STEVENSON LA LOCOMOTORA, MORSE EL TELEGRAF, BELL EL TELÈFON...

LLULL-REVELLO

MOTS CREUATS

HORIZONTALS.- 1.- Nota musical. 2.- Burla, escarn, que hom fa d'algú. 3.- Verbositat. 4.- Símbol del radi. Nota musical. 5.- Massa d'aigua salada que cobreix una gran part de la superfície de la Terra. En fem. Nau de vela. 6.- Vocal. Dividir en tre parts, esp. iguals. 7.- Cadascuna de les peces de ferro o acer amb que es formen les vies d'un ferrocarril. Consonants. Cinquanta. 8.- Sifilític. 9.- Que té diners, que posseeix grans bens. 10.- Sigles d'un partit polític actual.

VERTICALS.- 1.- Nota musical. 2.- Gos. Consoanant. 3.- Porta-gran d'entrada d'un edifici. 4.- És el femení de l'adjectiu possessiu "mon". Corrent natural d'aigua que va a parar al mar. 5.- Que viu en casa fora de vila. 6.- Voltants d'una població. Acció de menjar o beure en gran quantitat. 7.- Article contracte. El conjunt de mots de una llengua. 8.- Acció d'aregar. Cent. 9.- Lloc de moltes eres. 10.- Al rev. Déu egipci.

FUGA DE VOCALS

S _ N _ T D C D _ X S A _ Q _ V C R T _ ,
N _ S B R S M _ P R N C P L L V _ L _
V _ R _ T _ T .

SOPA DE LLETRES

M A R I T I C A P O S
D A T A R D A V A N T
A A B C D R S T L I M
R N U A E A R D D A P
W P O R R M T N A S T
I N I A A O A E L L F
N A D R A D S E L S M
I N D E S A A I A E N
S L R T A N I A D M E
M P R C O Y C O A L I
E Z O M Z A T S A E S
D A N S A R F O R T Ç
B O B E S T L I S O T

Maiam si trobau deu parau - les que comencin en "DA".

ENDEVINALLA

Quan me feren me cremaren
es meu senyor me te amor,
i encara que sia honrada
me sol tenir fermada
dins cadena es meu senyor.

JEROGLÍFIC

És un lloc conegut des poble.

SOLUCIONS

MARIA GALMÉS

ES POU VELL.			
JEROGLÍFIC			
Una clau.			
ENDEVINALLA			
veritat.			
Si no et decideixes a equivocar-te,			
no sabràs mai per on caplleve la			
FUGA DE VOCALS	F A M O F A P A R O L A C O A R R E M A R V E L E R A I T R I S E C A R R A I L X L L U E T I C R I C A P	M O T S C R E U A T S	
			S O P A D E L L E T R E S
			D A T A R D A V A N T
			I
			R U
			D
			N A
			M R
			I A A L
			N D R A D L
			I A A A
			S A N I A D
			M A
			V A
			E A
			D A N S A R

EDITORIAL

A Sant Llorenç diuen que s'ha de tomar el Pou Vell.

Però noltres deim que no ho creim.

Perquè el Pou és un poc de cada un. És aquest lloc que potser és més Sant Llorenç que tot Sant Llorenç. Aquest bocí de cada llorençí que un dia fou al.lot.

Aquest que noltres somniàvem en tornar-li el seu coll (tot pedra i anys), els seus poals (ferro, fusta i verdet), cercar-li les seves parets, deixar créixer les rames dels seus plàtans, grosses i grosses, aqueixes que ara són petites i petites. I somniàvem que els al.lots seguien deixant-hi un bocí per allà dins.

I noltres dèiem: aquest serà el nostre monument a Salvador Galmés, sense plaques ni títols, només l'ànima de l'al. lot per allà dins, sense inauguracions, ni tallar cintes, sense paraules enravenades, només l'ànima de l'al.lot.

I ara ens deis que l'han de tomar. I noltres vos deim que a un poble com aquest nostre, que mai hem tengut gaire cosa, i ens hem entretingut en convertir els carrers en aquest mesclat feréstec, que hem anat tomant tot arbre que se'ns posava per davant, no ens podem permetre aquests luxes. Som ben capaços, però no ens ho podem permetre.

I que el nostre Magnífic Ajuntament, que tant desitja treballar per la cultura, pel poble, tampoc no permetrà que el Pou Vell sia tomat. Perquè seria tudar el poc que tenim.

I perquè si el tomam, ens estam arrabassant el que és més nostre.

TEMA CENTRAL

Aquest mes el tema central estava dedicat a les monges de Sant Llorenç. Hi havia el nom, data de naixement i els pobles per on havien passat les que hi havia en aquells moments en el poble.. També es donava una breu sinopsi històrica de l'orde i del convent de Sant Llorenç, i s'acabava amb una taula rodona amb la congregació.

SECCIÓ DE TEATRE

Dia 6 de gener, a les 3.30 de la tarda, començà la representació de "El Rei Herodes". Passant la bacina es recaptaren 5.299 pts. i les despeses del muntatge pujaren a 5.317 pessetes.

SECCIÓ CULTURAL

Després del descans nadalenc, han tornat començar les classes de "Mallorquí" i "Graduat Escolar".

El dia 3 i baix les directrius de D. José Antonio Tejedor, començà un curset del P.P.O. dedicat a l'ametler. S'hi han apuntat 17 pagesos.

SECCIÓ INFANTIL

Dia 3, posta de sol, pels carrers de la vila, desfifaren els tres pages enviats pels Reis d'Orient, comunicant la seva arribada.

El dia 5 s'organitzà la cavalcada dels Reis i els paquets es repartiren casa per casa.

SECCIÓ DE PING-PONG

A partir del 23 de gener i fins el 20 de març, l'equip del Club Card participa en el Campionat de Balears per equips de 3ª Categoria.

LA SALA

Acuerdos adoptados por el Pleno de la Corporación en la sesión del día 25 de enero.

Hacer constar en acta el sentimiento de condolencia y de repulsa por el criminal atentado contra el Almirante Carrero Blanco, y reiterar la incondicional lealtad al Jefe del Estado y Príncipe de España, y la adhesión a los Principios del Movimiento.

Dedicar la calle del Mar al Almirante Carrero Blanco.

BATEC

Dia 7.- Dins les "calmes de gener" tenim la temperatura més alta 22'5º i la pressió més baixa 1012 mb.

Dia 16.- Desapareixen 23 sacs de bessó del magatzem "Tiana-Barbot".

El Club Carrd reparteix coca i vi als foguerons del poble.

LA GASOLINERA

¿Com és possible que s'hagi pensat en l'entranyable Pou Vell per fer una gasolinera?

...

Com és possible que es vulgui esborrar una d'aquestes tradicionals imatges i, a més, s'hi posi una cosa tan supèrflua?

Recull a càrrec de Josep Cortès

COGOLLUDO

Cogolludo és un petit poble, cap de partit judicial, situat entre els afluents Sorbe, Borneba i el també afluent Henares, i en el nord, la Serra de Guadarrama, a la província de Guadalajara. I no tendria més transcendència que qualsevol altre dels nombrosos pobles de la Península si allà no hi haguessin romàs una temporada aquest èstol de soldats.

Llorencins que servien en el primer batalló del Regiment d'Inca i que un 28 d'abril, el de l'any 1937, hagueren "d'embarcar" per seguir el destí que havia traçat un alt oficial. Destí que els portaria al Front de Guadalajara i allà, a Cogolludo, a la plaça del qual i davant la façana del castell de Medinacelli, es feren la instantània.

Els són, d'esquerra a dreta, drets: Onofre Gomila "Moletter" (+), Onofre Gomila "Cucallada", Joan Juan "Blanc", Josep Riera "Corri-lla" (+), Llorenç Melis "Melis", Francesc Tous "de Son Soler" i Joan Puigròs "Beato".

Amb un genoll a terra: Josep Oliver "Mure-ro" (+), Pere Galmés "Robí", Melcion Riera

"Guerreta" (+), Guillem Rosselló "Garrover" (+) i Antoni Bauzá "de Son Penya" (+).

Asseguts: Guillem Genovart "Martet", Joan Miquel "de Balafi", Bernat Pascual "Covarreja" i Gaspar Busquets "Orell".

Dos d'ells, els dos peps, moriren en el "Frente" i altres quatre aquí.

Aquesta fotografia, a més d'una estampa del Sant Llorenç d'ahir, vol ésser també un reconeixement d'homenatge a tots aquells llorencins que obeint ordres d'altres boques i potser ideals d'altres cervells, hagueren de conèixer terres estranyes en un temps i una situació, sortosament superada, on s'havia de jugar amb la mort.

Fotografia cedida per l'amo en Joan Juan "Blanc". Vull fer constar l'agraïment que sent Flor de Card envers el seu gendre, en Joan Genovart "Garrit", per l'interés i dedicació en la recerca de les dades de la present fotografia.

Guillem Pont